

месеца ншн дхн. еї. (Acest felon l-a făcut doamna Despina în zilele domnului ei Io Neagoe Voevod și ale copiilor lor Teodosie și Petru și Stana și Roxanda la leat 7027 (1519) luna iunie)<sup>1</sup>. La această dată Ioan și Anghelina erau deci morți. Același model de felon și exact cu aceeași inscripție dar cu data 1 dec. 1519 se păstrează la Belgrad<sup>2</sup>. Din răspunsul papei Leon X la solia lui Neagoe Basarab, răspuns datînd din 1519<sup>3</sup> în care domnul este pomenit împreună cu cei doi fii, Teodosie și Petru, verificăm autenticitatea informațiilor de pe feloane. Pe piatra de mormînt a lui Petru scrie: 15 iunie, fără an<sup>4</sup>. Petru n-a putut muri deci înainte de iunie 1520 sau 1521<sup>5</sup>. Ceremonia reinhumării oaselor Neagăi a avut loc deci cel mai devreme după 15 iunie 1520 (Petru este deja înmormîntat la acea dată, domnul știindu-l «sub pămînt») cînd, așa cum arată orația funebră, și cum știm din alte izvoare, minăstirea Argeșului fusese sfințită (sfințirea a avut loc la 15 august 1517<sup>6</sup>). Din orație reiese că Neaga a murit înainte de a se începe lucrările la zidirea minăstirii, lucrări ce au ținut cîțiva ani și au început în primii ani de domnie ai lui Neagoe. În acest caz, reinhumarea se făcea după obiceiul răspîndit, ca după 7 ani să se scoată oasele morților și să se slujească cu un ceremonial special, după care să se îngroape din nou.

*Epistola* a fost scrisă așadar în 1520 sau 1521 cînd Ioan, Petru și Anghelina erau morți, Petru recent, ceilalți de cel puțin un an.

Cînd s-a scris *Rugăciunea*? S-a propus (V. Grecu, *art. cit.*, p. 751) ipoteza unei redacțiuni anterioare, cînd Petru trăia, fără a se încerca o demonstrație. În acest caz ea nu mai este epilog, sau, în orice caz, e un epilog scris înainte ca opera însăși să fie terminată, fiindcă în testamentul lui Neagoe reprezentat de cuvîntul intitulat «Vorba lui Io Neagoe Voevod către fiul său Teodosie Voevod și către alți domni cari vor fi în urma lui...», (așa-zisul cuvînt despre pecete) domnul se adresează numai lui Teodosie și domnilor care-i vor urma.

Un fapt neluat în seamă pînă acum vine să lămurească această problemă și să ne ofere răspunsul just la argumentul lui Russo: nu în toate *Învățăturile* domnul se adresează doar lui Teodosie și altor domni ce-i vor urma. Există două în care i se adresează, fără a-l numi (fiindcă nu-l numește nici pe Teodosie) și lui Petre.

Este în primul rînd *Învățătură iar a lui Neagoe Voevod către coconii săi și către alți de dumnezeu aleși domni, cum vor pune boiarii și slugile lor la boierie și la cinste și cum îi vor scoate dintr-acestea pentru lucrurile lor*. Din păcate, din textul slav nu s-a păstrat din titlu decît cuvintele... *никимъ божіимъ егда хошеѣтъ практии нѣмъ посаждати практиаѣ и сановникии нѣмъ штеѣти нѣмъ санъ протикѣ дѣломъ ихъ*. (ed. P. P. Panaitescu, p. 229), dar, din fericire, avem o bună parte din introducere, cu prețioasa adresare: *И пакы, кы сыны мои и помазаници божіи...* și mai departe: *Еще подобаетъ камъ практиаѣ*

<sup>1</sup> ST. ROMANSKI, *Mahnreden...*, p. 149. Inscriptia a fost publicată prima dată de Lj. Stojanović, *Stari srpski natpisi i zapisi*, I, p. 133.

<sup>2</sup> M. ROMANESCU, *op. cit.*, p. 19.

<sup>3</sup> HURMUZAKI, *Documente*, XI, p. 308.

<sup>4</sup> VICTOR BRĂTULESCU, *Frescele din biserica lui Neagoe de la Argeș*, București, 1942, p. 12.

<sup>5</sup> Nu am înțeles de ce M. Romanescu socotește 15 iunie 1521 ca dată sigură a morții lui Petru, (Cf. *art. cit.*, p. 19).

<sup>6</sup> NICOLAE M. POPESCU, *Nifon II, patriarhul Constantinopolului*, București, 1904, p. 19 și *Viața patriarhului Nifon*, ed. citată.